

ELS GERMANS ORFILA ROTGER

Antoni Tudurí

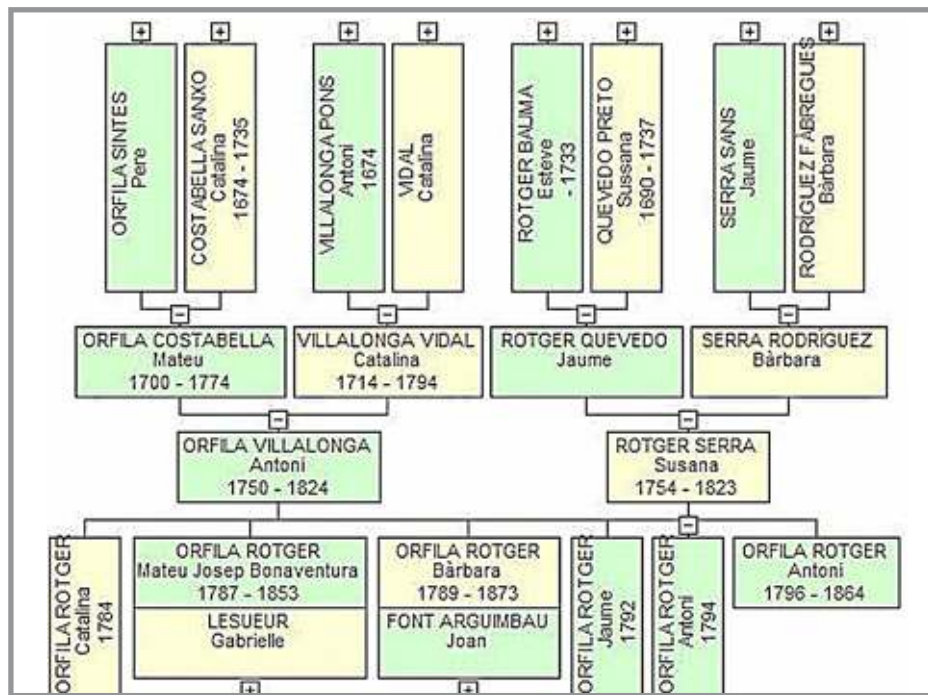
Secció Genealogia
Ateneu de Maó

Maó s'ha instituit el bon costum de donar a certs carrers el nom pel què es coneixien popularment, amb un afegitó que diu «dedicat a...». Un bon exemple és el del «carrer de Ses Moreres, dedicat al Dr. Orfila». Aquest doctor és, possiblement, el menorquí més conegut arreu del món, per mor de la seva fama com a metge i catedràtic de La Sorbona i que és reconegut com l'iniciador de la toxicologia moderna. Moltes ciutats del món l'hi han dedicat un carrer o una plaça pública, des de Madrid a París; des de Barcelona a Mendoza; des de Sevilla a Màlaga.

El matrimoni format per Antoni Orfila Villalonga (Maó 1750-1824) i Susana Rotger Serra (Es Castell 1754 - Maó 1823) va tenir 5 fills: Catalina, Bàrbara, Jaume i Antoni, a més d'en Mateu. És obvi que en ocasions la fama d'un germà emmascara i oculta els mereixements dels altres que, en condicions normals, hagueren destacat per la seva trajectòria vital i professional. Aquest és el cas d'Antoni Orfila Rotger (Maó 1796 - Madrid 1864), del que donarem alguns detalls de la seva vida per tal d'ajudar a treure'l de l'oblit popular.

Qui vulgui aprofundir en la seva biografia pot consultar una entrevista publicada a l'edició electrònica del diari **MENORCA** en data 02/10/2011 a un rebesnét seu, però per

la nostra part només destacarem tres fets força remarcables.

❖ **EL PRIMER CONSISTEIX** en que Antoni Orfila Mateu va proposar a l'Ajuntament de Madrid el que ara en dirien «l'externalització» del sistema de cobrament de taxes municipals (els feliatos) cap allà l'any 1824. Al treball «*Revolución y fiscalidad municipal - La Hacienda de la Villa de Madrid en el reinado de Fernando VII*» es cita que «un particular, mahonés, Antonio de Orfila Rotger,

tambien aportó una iniciativa para el arreglo de estos ramos: propuso hacerse cargo mediante arrendamiento de los derechos de puertas». Textualment es cita que «*pensaba mejorar la administración reduciendo los gastos de explotación, aumentando los ingresos mediante la lucha contra el contrabando, con una mayor vigilancia y con una modificación en la tarifa, para lo que se reservaba el derecho de disminución de impuestos en los artículos que la experiencia demostrase su necesidad*»... «*Los contadores, antes de*

proceder a analizar las condiciones que Orfila había fijado para la realización del arriendo, se manifestaron sobre los considerandos de este individuo; y es que lo expuesto, que era una crítica a la gestión realizada, era peyorativo para los empleados municipales, algo que éstos no estaban dispuestos a dejar pasar pacíficamente». No cal dir que la proposta, feta quan n'Antoni només tenia 28 anys no va prosperar, atès que la burocràcia municipal va mantenir l'ordre establert.

❖ **UN SEGON FET** és el relatiu a la seva activitat política. Va ser diputat per Menorca, pel Partido Moderado en 7 legislatures, des de 1840 a 1857 i durant aquest període, va ser anomenat alcalde de Ciudad Real entre 1844 i 1845. Vet aquí a un maonès fent de batlle d'una capital de província castellana on havia estat la seu principal del Tribunal de la Santa Inquisició (com a detall anecdòtic, on hi havia la seu del Tribunal, ara hi ha la delegació del Ministeri d'Hisenda).

El tercer fet és la seva trajectòria empresarial. Cal destacar la seva activitat com a impulsor d'una mina d'argent, havent estat assessorat pel seu germà Mateu pel que fa a l'anàlisi química de les menes de la mina. A més, va tenir un paper destacable en la navegació a vapor menorquina, a través del recolzament a la creació de la naviera Sociedad del Vapor Mahonés.

No hem trobat cap retrat de n'Antoni Orfila Rotger, encara que no desistim de trobar alguna imatge d'aquest personatge.

Per acabar, val a dir que, semblant al que passava amb els germans Preto Neto, d'origen exclusiu de Es Castell, els germans Orfila Rotger tenen la branca materna del mateix poble, encara que l'avi Rotger prové d'Alcúdia.